

Dialecten en streektalen worden van alle kanten beschermd en gekoesterd, maar intussen spreekt bijna geen mens die toch nog echt, in het dagelijks leven? Dit najaar is er een serie op tv die dit idee uitvoerig weerspreekt. Negen min of meer bekende Nederlanders laten dan zien en horen wat hun dialect voor hen betekent.

Kees van der Zwan

Twan Huys in een aflevering van *Dat is andere taal!* Naast hem zijn vader en presentator Johan Overdeest.

“Mijn dialect is mijn moedertaal”

Nieuwe tv-serie over dialectsprekers

Het tv-scherm toont een presentatiedesk, gehuld in een blauwe waas. Meteen verschijnt er een grote letter *N*, en tijdens de klanken van de begintune komt dan de presentator scherp in beeld: Twan Huys. Dit is, met andere woorden, het actualiteitenprogramma *Nieuwsuur*. Of toch niet? Twan Huys begint zó:

Gojen aovend en welkóm beej ein unieke oetzending van *Nietsoor*, want *Nietsoor* is vanaovend veur 't iers in zien bestaon op d'n antenne in 't Venloos dialect, in 't kader van 't programma *Det is andere taal!*

Huys spreekt hier de taal waarmee hij is opgegroeid: een mengvorm van dialecten uit de plaatsen Grubbenvorst, Houtblierick, Sevenum en Horst, in de omgeving van Venlo. We kijken naar het begin van de derde aflevering van *Dat is andere taal!*, een achtdelige tv-serie over dialectsprekers die de NTR dit najaar wekelijks zal uitzenden. Presentator Johan Overdeest reist in elke aflevering door Nederland en ontmoet min of meer bekende Nederlanders voor wie het dialect een alledaagse realiteit is. Zo

staat in de eerste aflevering (maandag 3 september, 19.25 uur, Nederland 2) Herman Finkers centraal, cabaretier en spreker van het Twents. Hij heeft het vooral over de toekomst van dialecten en streektalen. In de andere afleveringen komen voetbaltrainer Foppe de Haan aan het woord (over zijn geliefde Fries), de Twentse politica Sabine Uitslag (over de rol van dialect in de zorg), de Groningse zanger Arnold Veeman (over integratie en dialect), SP-boegbeeld Jan Marijnissen (over zijn Brabants en de beeldvorming daaromheen), de Zeeuwse cabaretière Katinka Polderman en de Achterhoekse zanger Bennie Jolink (over emotie), en ten slotte zanger Stef Bos (over dialect en nostalgie).

■ BESCHAAFDE ZACHTE G

De aflevering met Twan Huys gaat grotendeels over het thema 'carrière'. Heeft zijn onmiskenbare Limburgse zachte *g* hem belemmerd in zijn loopbaan? “Ik heb destijds wel even gedacht dat ik in Hilversum misschien niet aan de bak zou komen vanwege mijn dialect, mijn toonhoogte en mijn zachte *g*, maar ik was de enige die dat dacht. Niemand

heeft daar ooit een probleem van gemaakt.” Vooral toen hij begon als presentator verbaasde hij zich hierover, bijvoorbeeld nadat hij door de Amsterdamse radiozender AT5 was aangenomen om daar als dienstweigeraar zijn vervangende dienstplicht te vervullen. Hij maakte zich toen ook nog steeds wel zorgen om zijn uitspraak. “Ik wilde graag in Hilversum terecht komen en daar hoorde ik mensen als Felix Meurders volkomen accentloos presenteren. Ik dacht: ik moet ook die kant op.”

Hij meldde zich bij oud-NCRV-coryfee Judith Bosch, die al jaren coach is voor aankomend tv-talent. Maar zij ging – wederom tot Huys' verbazing – helemaal niet schaven aan zijn Limburgse tongval. Hij kreeg alleen les in presentatietechniek, meer was niet nodig, aldus Judith Bosch. “Twans zachte *g* is absoluut niet storend. Het maakt hem bijzonder. Het is wat je zou kunnen noemen een algemeen beschaafde zachte *g*.”

■ NEGATIEVE INVLOED

Volgens Gerbert Kraaykamp, hoogleraar empirische sociologie aan de Radboud Universiteit Nijmegen, hebben veel an-